

Vertrekpunt : grote diversiteit van werkvelden

- OCMW's en CAW's
- Jeugdhulp
- Ouderenzorg
- Ondersteuning PmH
- Geestelijke gezondheidszorg
- Ziekenhuizen
- Sociale diensten van de mutualiteit
- Justitie
- Sociale economie
- arbeidstrajectbegeleiding
- Gemeentelijk cultuurbeleid
- Volkshogescholen
- Gemeentelijk jeugdbeleid
- Jeugdwerk en jeugdverenigingen
- Sociaal-artistieke projecten
- Verenigingen waar armen het woord nemen
- Inburgeringsbeleid voor nieuwkomers
- HR-afdelingen in bedrijven
- Buurt- en opbouwwerk
- Sociale huisvesting
- Centra voor leerlingenbegeleiding

Eén stam, vele takken ?

1ste Vlaamse sociaalwerkconferentie in mei 2018

- 1000 sociaal werkers
- Focus op DNA van sterk sociaal werk: globale definitie als vertrekpunt
- Gesteund vanuit Vlaamse regering
- Met voorbereidingstraject van 1,5 jaar
- Mensenrechtbenadering als referentie- en handelingskader

Globale definitie sociaal werk sinds 2014

Social work is a practice-based profession and an academic discipline that promotes **social change and development**, social cohesion, and the empowerment and liberation of people.

Principles of **social justice, human rights**, collective responsibility and respect for diversities are central to social work.

Underpinned by theories of social work, social sciences, humanities and indigenous knowledge, social work engages people and structures to address life challenges and enhance wellbeing”.

Mensenrechten als referentie- en handelingskader

- Universele Verklaring van de Rechten van de Mens in 1948
 - De “erkenning van de inherente waardigheid en van de gelijke en onvervreemdbare rechten van alle leden van de mensengemeenschap is de grondslag voor de vrijheid, gerechtigheid en vrede in de wereld” (preambule UVRM)
 - Artikel 25: “Een ieder heeft recht op een levensstandaard, die hoog genoeg is voor de gezondheid en het welzijn van zichzelf en zijn gezin, waaronder inbegrepen voeding, kleding, huisvesting en geneeskundige verzorging en de noodzakelijke sociale diensten”

Verankering in Belgische regelgeving

- Verankering in de Grondwet sinds 1993: “Ieder heeft het recht een menswaardig bestaan te leiden”.
 - 1° het recht op arbeid en op de vrije keuze van beroepsarbeid, het recht op billijke arbeidsvoorwaarden en een billijke beloning, alsmede het recht op informatie, overleg en collectief onderhandelen;
 - 2° het recht op sociale zekerheid, bescherming van de gezondheid en sociale, geneeskundige en juridische bijstand;
 - 3° het recht op een behoorlijke huisvesting;
 - 4° het recht op de bescherming van een gezond leefmilieu;
 - 5° het recht op culturele en maatschappelijke ontplooiing;
 - 6° het recht op gezinsbijslagen.

De drie generatie mensenrechten

1ste: burgerlijke en politieke rechten (18de eeuw)

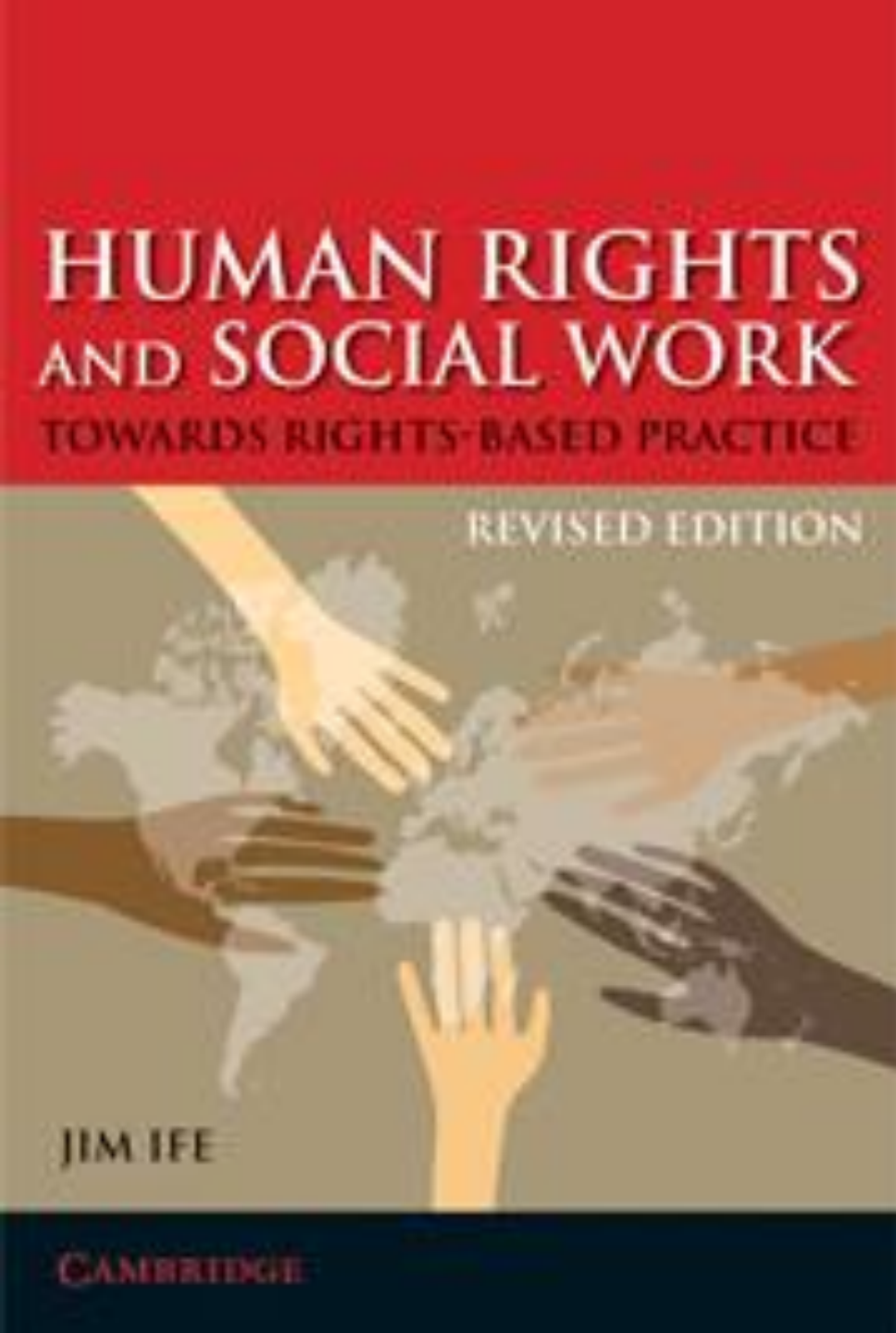
- Fundamentele vrijheden, essentieel voor effectieve en eerlijke organisatie van de democratie
- = Negatieve rechten

2de: economische, sociale en culturele rechten (19de eeuw)

- Verschillende vormen van sociale voorzieningen en diensten voor mensen om hun volledige potentieel als mens te realiseren
- = Positieve rechten

3de: collectieve rechten (20ste eeuw – laatste 3 decennia)

- Rechten die alleen zin hebben als ze op collectief niveau worden gedefinieerd en gerealiseerd
- Reactie op de kritiek dat mensenrechten individueel en liberaal Westers zijn

Social work as a human rights profession

- Ife (2008) : **Sociale/discursieve karakter van mensenrechten** :
 - “Human rights are not fixed or static, but rights are constructed through human interaction and through an ongoing dialogue about what should constitute a common or shared humanity”

Discursieve benadering van mensenrechten

Positivistische benadering

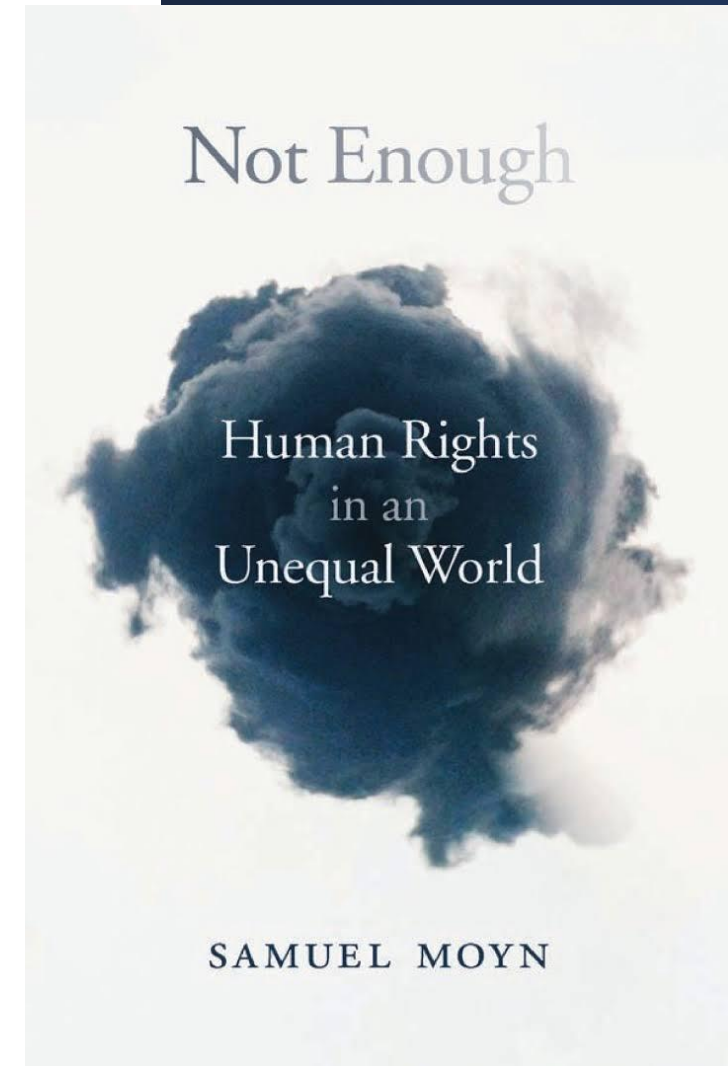
- Mensenrechten als objectieve realiteit
- Rechten zijn 'meetbaar'

Discursieve benadering

- Rechten worden geconstrueerd door interactie en dialoog
- Mensenrechten zijn niet statisch, maar dynamisch: variëren over tijd, culturen en politieke context.

Mensenrechten en sociale rechtvaardigheid

- Moyn (2018):
 - Link tussen mensenrechten en neo-liberalisme
 - Mensenrechten volstaan niet als egalitarisme streefdoel is
- Mensenrechten is een rechtvaardigheidskwestie
- Mensenrechten en sociale rechtvaardigheid zijn **“Essentially contested concepts”**

Sociaalwerkconferentie : Mensenrechten als referentie- & handelingskader

- **De waarborgfunctie van rechten:**

- Mensenrechten als toetsingsinstrument
- Het realiseren van de toegang tot rechten, vaak op het niveau van een individu of een specifieke groep

- **De sociaal-politieke functie van rechten:**

- Mensenrechten als streefdoel
- Mensenrechten dwingen om na te denken over de samenleving
- Mensenrechten bestaan enkel als ze 'geactiveerd worden en als ze in dialoog gebracht worden'
- Ingrijpen op de structurele bestaansvoorwaarden en de hulpbronnen zodat de samenleving minder ongelijkheid en meer rechtvaardigheid realiseert

Politisering

“alle praktijken die bijdragen aan het publieke meningsverschil over hoe we de samenleving inrichten”

- ☐ Vanuit de specifieke positie van het sociaal werk tussen het publieke en het private
- ☐ Vanuit normatief referentiekader

Politisierend werken : een veelheid van perspectieven

- 4 spanningsvelden
 - Dialoog/consensus versus tegenspraak/conflict
 - Gericht op samenleving of gericht op beleid
 - 'In naam van' of 'Samen met'
 - Micro-, meso- of macro-niveau

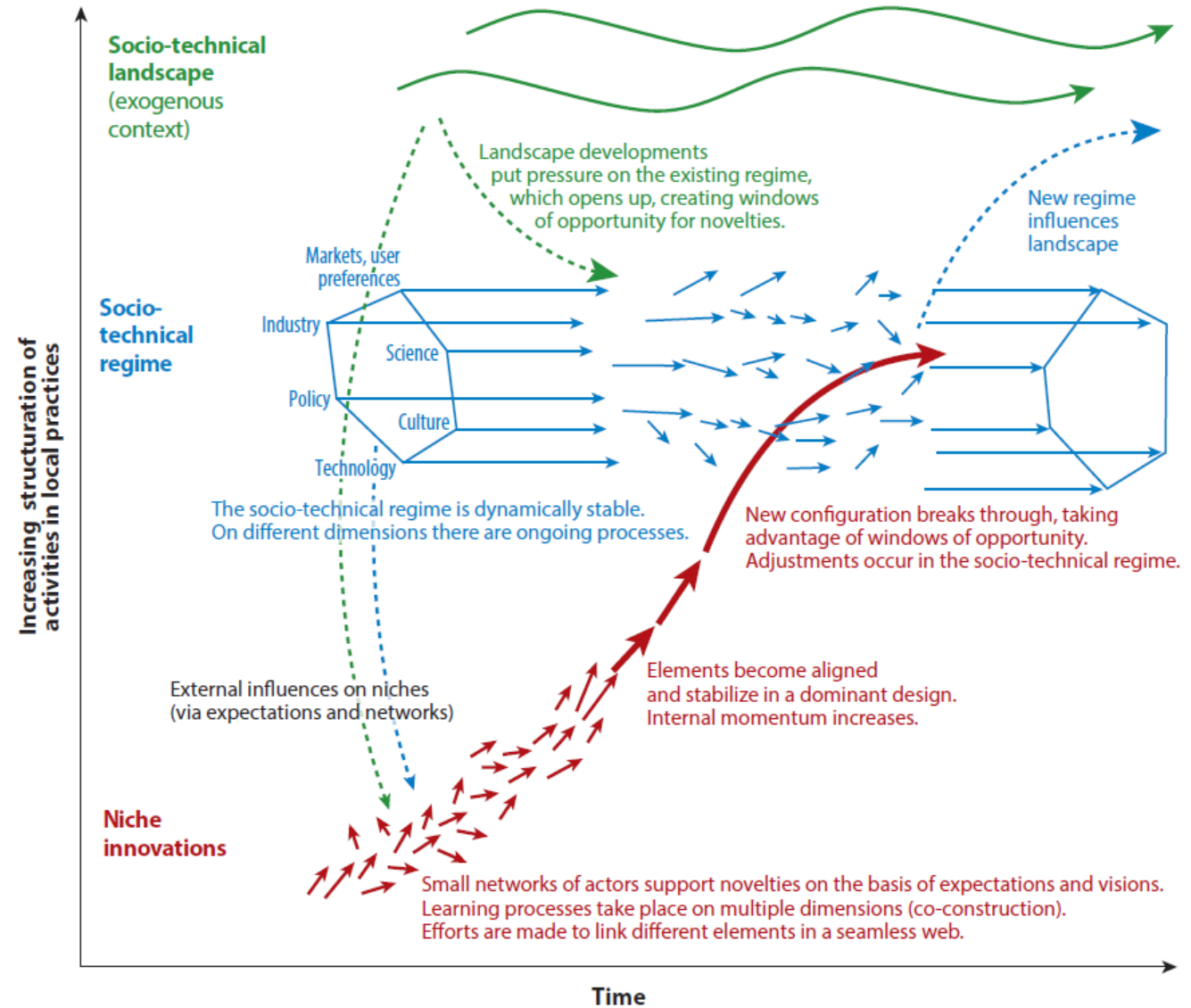

Reflecties

- Politiserend werken is essentieel voor sociaal werk als mensenrechtenberoep/mensenrechtenpraktijk
- Diverse perspectieven op politisering met gedeelde noemer –geen ‘juiste’ of ‘definitieve’ invulling
- Wanneer is een kwestie (voldoende) ‘publiek’ – tipping point?
 - Impact of succes niet altijd direct zichtbaar of meetbaar
- Hoe maak ik die kwestie publiek : een veelheid van strategieën en tactieken
- Randvoorwaarden creëren op diverse analyseniveaus
 - Vooral denken in termen van kleine (maar betekenisvolle) stappen (‘kleine utopieën’ (Hubeau, 2018))
 - Gedeelde verantwoordelijkheid – bondgenootschappen/coalities in diverse maten en gewichten

“Rocking the boat while staying in”

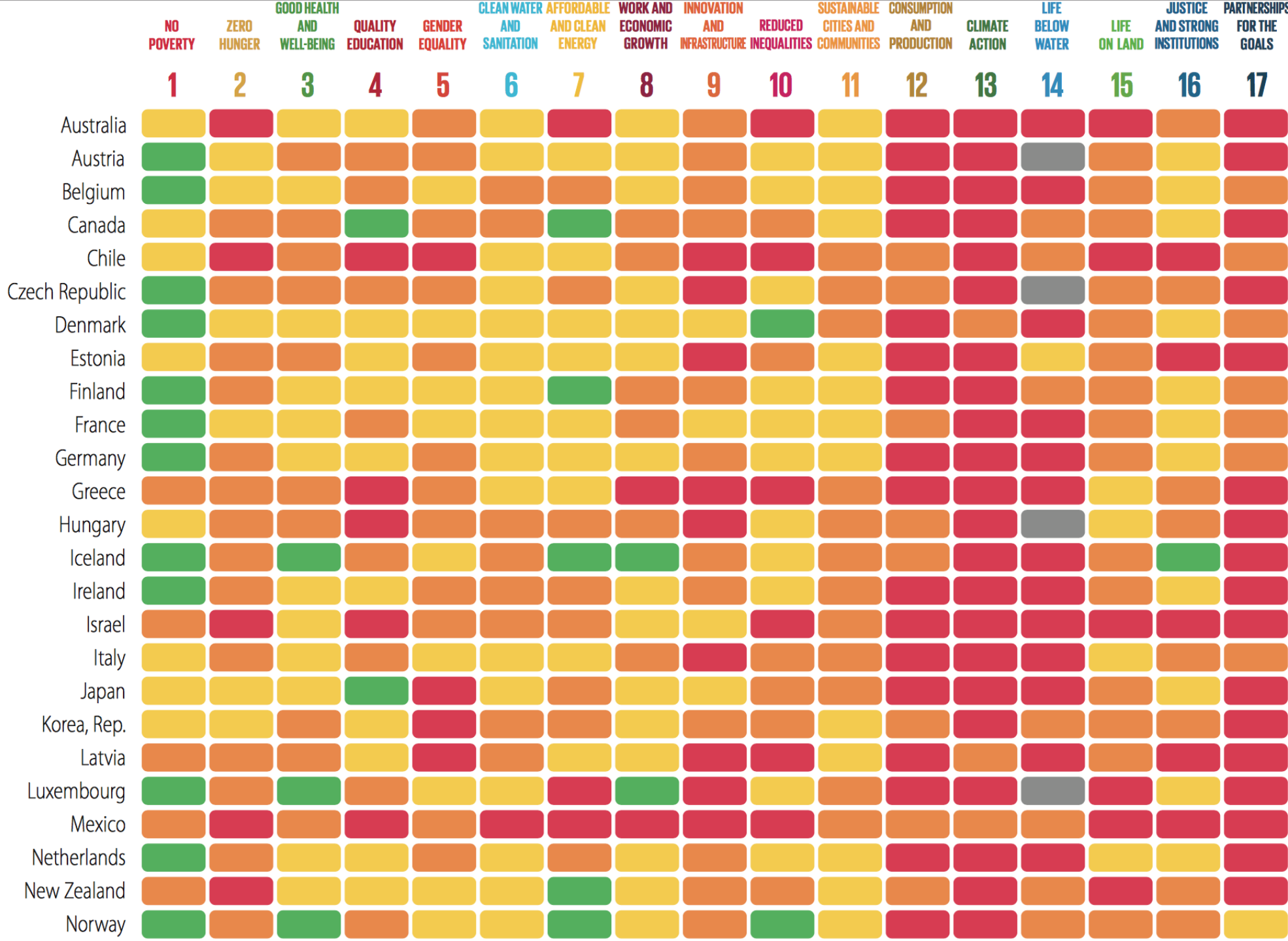
(Loorbach, 2018)

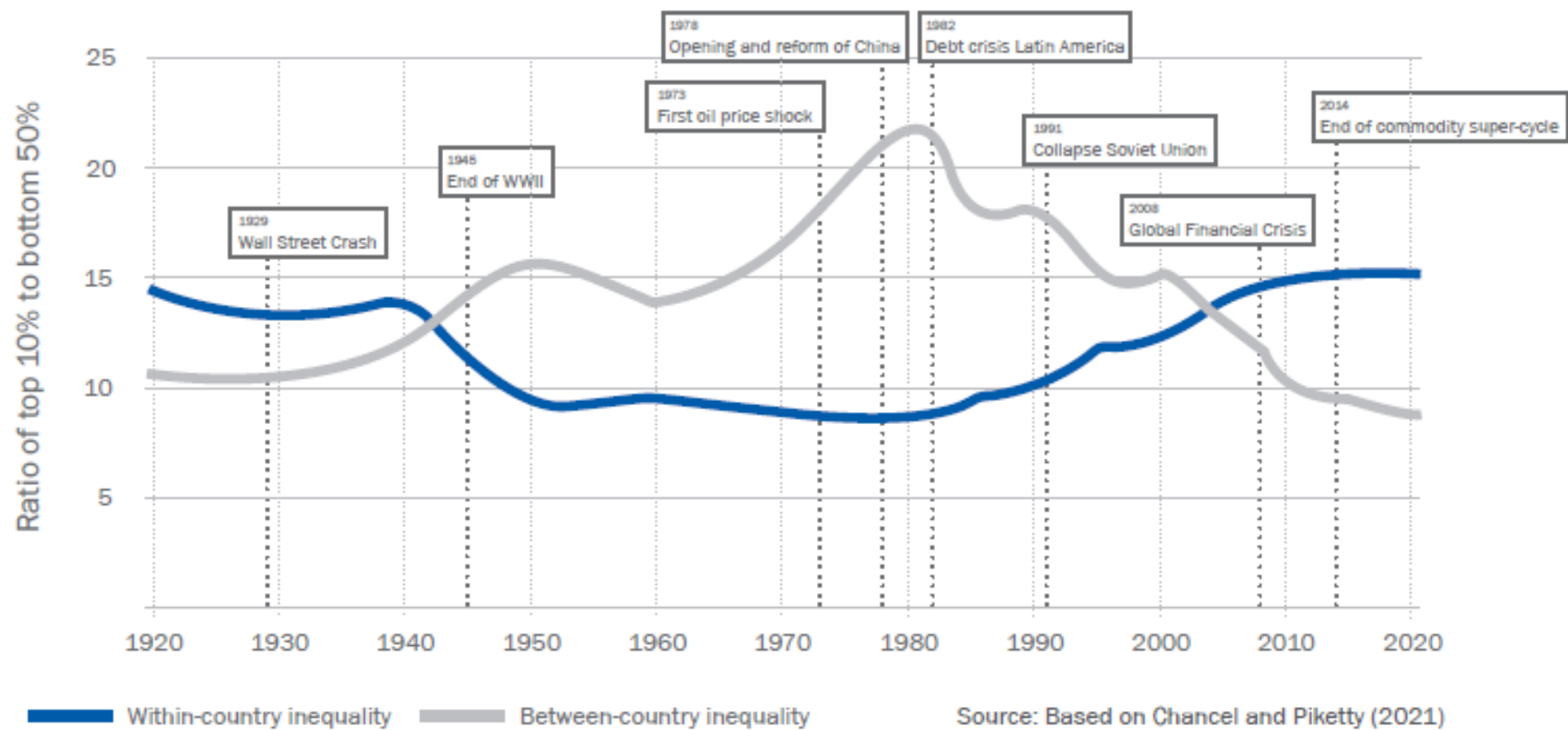

SUSTAINABLE DEVELOPMENT GOALS

Shifting Power for a New Eco-Social Contract

Van de gekende driehoek naar de vierhoek

- Verhoudingen tussen burgers, markt en staat in vraag stellen en veranderen

NAAR

- Nieuwe verhoudingen tussen burger, markt, staat en natuur